
Препоръка CM/Rec(2011)7 на Комитета на министрите до държавите членки относно ново понятие за медиите

Препоръка CM/Rec(2011)7

на Комитета на министрите до държавите членки относно ново понятие за медиите

(Приета от Комитета на министрите на 21 септември 2011г. на 1121-та среща на представителите)

Въведение

Цел на медиите

1. Откакто са възникнали като средство за масова комуникация, медиите са най-важният инструмент за утвърждаване на свободата на изразяване в публичната сфера, тъй като дават възможност на хората да упражняват правото си да търсят и получават информация. Медиите стимулират публичните дебати и осигуряват пространство за разгръщането им. Те предлагат коментари и мнения като част от политическия диалог, допринасят за подреждането на политическия дневен ред и формират общественото мнение, а често се стремят да насърчават и утвърждаването на някои ценности. Медиите улесняват контрола върху публичните и политическите дела, както и върху частните или бизнес-ориентирани проблеми, като по този начин разширяват прозрачността и отговорността. Освен всичко това медиите представят образователни, забавни, културни и артистични форми на изразяване. Те играят и важна роля в икономиката, създават работни места и генерират доход.

Медии и демокрация

2. Свободата на изразяване, по-специално правото да се търси, разпространява и получава информация и като следствие - свободата на медиите, са задължително условие за истинската демокрация и демократичните процеси. В едно демократично общество хората трябва да могат да съдействат за вземането на решения, които са важни за тях и да участват в изработването им. Този принцип се прилага по отношение на моделите на управление на местно, национално или международно равнище, както и спрямо други специални общности. В посочения контекст демократичното управление трябва да се разбира в широки рамки, които включват частните или бизнес-ориентирани въпроси от значение за публичната политика или за колективния интерес. Всяко съдържание, което медиите предоставят, има потенциално въздействие върху обществото, независимо от ценността, която му се приписва. Силата на медиите може да бъде използвана превратно във вреда на плурализма и демокрацията особено когато става въпрос за висока степен на медийна концентрация.

Медийни норми и регулиране

3. Всички държави членки на Съвета на Европа са поели ангажмента да осигурят на всеки, който се намира под тяхна юрисдикция, основното право на свобода на изразяване и информация в съответствие с чл.10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ)(по-нататък "Конвенцията", ETS No. 5). Това право не е абсолютно, а предполага задължения и отговорности и може да бъде подложено на ограничения съгласно чл. 10, ал.2 от Конвенцията.

4. Исторически регулирането на медиите е било обосновавано и степенувано поради потенциално силното им въздействие върху обществото и върху правата на личността.

Регулирането е било също така средство за управление на ограничения ресурс в обществен интерес. Поради значението им за демокрацията медиите са били обект на активна нормотворческа дейност от страна на Съвета на Европа. Целта е да се осигури възможно най-високата защита на медийната свобода и да се дадат насоки относно задълженията и отговорностите. Като форма на намеса всеки модел на регулиране трябва да съответства на изискванията в чл.10 ЕКПЧ и на принципите, които произтичат от съответната практика на Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ).

Тенденции в развитието на медийната екосистема

5. Развитието на информационните и комуникационните технологии и прилагането им към масовата комуникация доведе до значителни промени в медийната екосистема, която в широк смисъл обхваща всички субекти и фактори, чието взаимодействие дава възможност на медиите да функционират и да изпълняват ролята си в обществото. Създадени бяха условия за прилагането на нови начини за разпространение на съдържание в голям мащаб и често на значително по-ниска цена и с минимални технически и професионални изисквания. Новите качества на средата обхващат невиджани до сега нива на взаимодействие и ангажираност на ползвателите, предлагащи и напълно нови възможности за упражняване на демократичното гражданство. Новите приложения улесняват също така и участието на потребителите в създаването и в разпространението на информация и съдържание, като замъгляват границите между публичната и частната комуникация. Вътрешно присъщите редакционни практики на медиите стават по-разнообразни, възприемайки нови формати, процедури и резултати.

6. Поради тези промени в медийната екосистема функционирането и съществуването на традиционните медии, както и икономическите модели и професионалните стандарти, които те следват, бяха допълнени или заместени от други участници. Те поеха функции в процеса на създаването и разпространението на медийни услуги, които до скоро бяха предлагани само (или в повечето случаи) от традиционни медийни организации. Новите участници са тези, които обобщават съдържание, проектират приложения, както и потребители, които са и създатели на съдържание. Множеството „посредници“ или „подпомагащи субекти“, често произлезли от информационния и комуникационния (ИКТ) сектор, вкл. и тези, които в началото са изпълнявали просто задачи на хостване и предаване (например операторите на инфраструктурата, мрежите или платформите), са жизнено важни за постигане на по-широкия цифров обсег на медиите и за достъпа на хората до него. Услугите, предлагани от новите участници, прокараха съществени нови пътища към информацията, като с времето превърнаха посредниците или подпомагащите субекти в „пазачи на информация“ или в такива играчи, които поемат активна роля в редакционните процеси на масовите комуникации. Подобни услуги допълниха или в отделни случаи частично заместиха традиционните медийни субекти по отношение на тези функции. Ролите на всеки участник могат лесно да се променят или да се развият по-нататък гладко и безпрепятствено. Още повече, че някои от тях създадоха услуги или приложения, които ги поставят в господстващо положение в национален или дори в глобален мащаб.

Ново понятие за медиите, което изисква степенуван и диференциран подход

7. Въпреки промените в тяхната екосистема и допълнителните средства, с които разполагат, именно интерактивността и ангажираността, ролята на медиите в демократичното общество не се е променила. Политиката, която се отнася до тях, трябва напълно да вземе предвид настоящите и бъдещите насоки на развитие, като възприеме понятие за медиите, отговарящо на изменящата се многоизмерна действителност. Всички участници – нови и традиционни – които действат в рамките на медийната екосистема, трябва да бъдат включени в такава политическа рамка, която гарантира съответно ниво на защита и урежда ясно техните задължения и отговорности в унисон с нормите на Съвета на Европа. Отговорът трябва да бъде степенуван и диференциран според участието на

медийните субекти в създаването на съдържание и в процесите на разпространение. Необходимо е също да се обърне внимание на потенциалните форми на вмешателство в нормалното функциониране на медиите или на тяхната екосистема, които могат да се осъществят вкл. и чрез непреки действия срещу икономическата им и операционна инфраструктура.

Комитетът на министрите съгласно чл. 15. *b* от Статута на Съвета на Европа препоръчва на държавите членки:

- **да приемат ново, широко понятие за медиите**, което обхваща всички участници, ангажирани с производството и разпространението на съдържание (например информация, анализ, коментари, мнение, образование, култура, изкуство и забавление чрез текстуална, аудио, визуална, аудиовизуална или друга форма) и приложения, които са предназначени да улеснят интерактивната масова комуникация (например социалните мрежи) или на други широки по мащаб интерактивни практики, основаващи се на съдържание (например игрите в мрежата), насочени към потенциално големи групи от хора, като запазват (във всички изброени случаи) редакционния контрол или наблюдение върху съдържанието;
- **да преразгледат необходимостта от регулиране** по отношение на всички участници, които доставят услуги или продукти в медийната екосистема и така да гарантират правото на хората да търсят, получават и разпространяват информация съгласно чл. 10 ЕКПЧ; да разширят и по отношение на тези участници съответните гаранции срещу намеса, която би могла да има отрицателен ефект върху правата по чл.10, вкл. и относно положения, от които би възникнал риск за неоправдано самоограничаване или самоцензура;
- **да прилагат критериите, изложени в приложението, когато обсъждат необходимостта от степенуван и диференциран подход** по отношение на участниците, които попадат в обхвата на новото понятие за медии, върху основата на съответните медийни норми на Съвета на Европа, като вземат предвид специфичните им функции в медийния процес и потенциалното им въздействие и значение за осигуряване или засилване на доброто управление в демократичното общество;
- **да започнат диалог с всички участници в медийната екосистема**, за да бъдат информирани по съответен начин за приложимата правна рамка; да приканят традиционните и новите медии да обменят добри практики и ако това е приемливо, да се консултират относно създаването на мерки за саморегулиране, като например кодекси за поведение, които вземат предвид или обобщават в подходяща форма общоприети медийни и журналистически стандарти;
- **да приемат стратегии за насърчаване, създаване или осигуряване на подходящи нива за предоставяне на обществени услуги**, така че да бъдат гарантирани задоволителни равнища на плурализъм, разнообразие на съдържанието и избор на потребителите, като се осигури и непосредствен контрол или мониторинг на развитието на средата;
- **да бъдат бдителни, за да реагират на ситуации на засилена концентрация в медийната екосистема**, която би могла да има за последица неправомерното използване на възможностите на даден участник да формира или да въздейства върху общественото мнение или избора на хората с потенциално неблагоприятни резултати върху управлението и по-точно върху политическия плурализъм и демократичните процеси, след като новите видове услуги или платформи стават все по-значими в това отношение;
- **да предприемат индивидуални или колективни действия**, чрез които да поощряват прилагането на тези подходи в рамките на съответните интернационални форуми.

Приложение към Препоръка CM/Rec(2011)7

Критерии за определяне на понятието за медии и насоки за прилагане на степенуван и диференциран подход

Въведение

1. Демокрацията и свободата на изразяване изискват държавите членки да се въздържат от неправомерна намеса в работата на медиите. Държавите членки трябва да вземат и предварителни мерки, за да насърчават медийната свобода, независимост, плурализъм и разнообразие и да защитават дейностите, които осигуряват нормалното функциониране на медийната екосистема, разбрана широко като образуване, което обхваща всички участници и фактори, чието взаимодействие позволява на медиите да работят и да изпълняват обществената си роля.
2. Политическата рамка, която е в действие, трябва да бъде ясна и последиците от прилагането ѝ – предвидими. Тя трябва да бъде свързана със защитата и с насърчаването на свободата на изразяване, разнообразието и плурализма и трябва да определя задълженията и отговорностите на всички участници в медийната екосистема, като се подчинява на строгите ограничения, уредени от чл.10 ЕКПЧ и интерпретирани по-нататък в съответните решения на ЕСПЧ.
3. Създаването на политиката и по-специално процесите на регулиране трябва да гарантират, че се отделя нужното внимание на следния принцип - като форма на намеса всяко регулиране трябва да кореспондира на изискванията на чл.10 ЕКПЧ и на нормите, които произтичат от съответната практика на ЕСПЧ. Регулативните подходи трябва да отговарят на непосредствена социална необходимост и като се има предвид реалното им въздействие да бъдат пропорционални на преследваната цел.
4. През годините Съветът на Европа е приел значителен брой стандарти по отношение на медиите, за да подпомогне усилията на тези, които създават политиката в областта да предложат необходимата защита на медиите с цел нормалното им функциониране, както и относно същността на самата политика и регулиране. За да помогне на държавите членки в прилагането на Препоръката относно ново понятие за медиите, в настоящото приложение се предлагат ръководни насоки, които от една страна, улесняват различаването на определени дейности, услуги или участници като медии (Част I) и от друга, подтикват към предприемането на степенуван и диференциран подход в политиката по отношение на различните дейности, услуги или участници, които са елемент на медийната екосистема (Част II).
5. Резултатът от изучаването на дейностите, услугите или участниците в светлината на критериите (и показателите) трябва да помогне при преценяване на необходимостта от съответна политика, нейния обхват или обхвата на регулиране, както и на степента, до която се прилага съответната правна уредба (относно свободите и отговорностите). Например видовете политика по отношение на медии, които се фокусират върху новинарски услуги, може да се различават от тези, които се отнасят до платформи за политически дебати или до забавления. Забавленията на свой ред могат да се разграничат като дейности за обикновено генериране на доходи и дейности за разпространение на съдържание чрез средствата за масова комуникация.
6. За постигането на тази цел върху основата на съществуващите норми на Съвета на Европа Част II предлага указания за тези, които правят политиката, относно това как да прилагат медийните стандарти към новите дейности, услуги и участници в медийната област. Тя също открива възможността да се разгледа или по-точно да се затвърди гледната точка на равенството между половете в отговор на призива, отправен от Комитета на министрите на Съвета на Европа в Декларацията от Мадрид "Да превърнем равенството между половете в реалност" (12 май 2009 г.) и призива, отправен в доклада на Групата на изтъкнатите личности, озаглавен „Да живеем заедно. Да обединим разнообразието и свободата в Европа на XXI-ия век“, представен пред Комитета на министрите в Истанбул на 10 май 2011 г.

7. Диференцираният и степенуван подход изисква всеки участник, чийто услуги са дефинирани като медия или като дейност на посредник или подпомагач да се ползват както от съответната форма (диференцирана), така и от съответното ниво (степенувано) на защита, като отговорността също е определена в съответствие с чл.10 ЕКПЧ и другите произтичащи принципи, развити от Съвета на Европа.

8. Трябва да се припомни също така, че по-новите или възникващите начини за масово разпространение на съдържание или за достъп до него, както и свързаните процеси за запазване, обработване и използване на данни могат в голяма степен да засягат правата, защитени от чл.10 ЕКПЧ.

Част I

Медийни критерии и показатели

Предварителни бележки

9. Създателите на медийната политика се приканват да вземат предвид следните критерии, когато обсъждат въпроса, дали определени дейности, услуги или участници трябва да бъдат смятани за медия.

10. По-долу са изложени шест критерия, всеки от които е допълнен от набор от показатели и те трябва да послужат на създателите на медийна политика да определят медиите и медийната дейност в новата екосистема. Степента, до която са изпълнени критериите, ще позволи да се признае кога една нова комуникационна услуга се приравнява на медия или ще даде указание относно отношението на посредническата или допълнителната дейност върху медийната услуга. Показателите трябва да дадат възможност да се установи дали и до каква степен е изпълнен определен критерий. Не е необходимо всички показатели да отговарят на изискванията, за да бъде изпълнен даден критерий. Някои показатели като тези, които се отнасят до професионалните стандарти и медийната етика, имат връзка с повече от един критерий.

11. По подобен начин не всички критерии имат еднаква тежест. Отсъствието на някои от тях, като например цел (критерий 2), редакционен контрол (критерий 3) или обхват и разпространение (критерий 5) биха наклонили мнението в посоката на дисквалифициране на една услуга като медия. Някои критерии може и да не са изпълнени, като например намерение (критерий 1) или очаквания на публиката (критерий 6) или може да не са твърде очевидни, което не бива да дисквалифицира автоматично услугата като медия, но може да придаде значителна тежест, ако те са изпълнени.

12. Когато се обсъждат някои критерии, трябва да се вземат предвид самите характеристики и особености на доставчика на услуги, както и процеса на израстването му като медия, което от своя страна може да има отношение към начина на демонстриране на редакционния контрол (критерий 3) или личното чувство за професионализъм (критерий 4). Следователно всички критерии (и показатели) трябва да се прилагат гъвкаво и да се интерпретират в контекста на специфични ситуации или реалности. В новата комуникационна среда се изисква непрекъснато внимание, тъй като ролята и дейността на даден участник могат лесно да се променят и да се развият плавно и безболезнено, което може да засегне степента, до която са изпълнени един или повече критерии и така потенциалното му класифициране като медия.

13. Всеобщо призната особеност на медиите е ролята им в обществото и въздействието им върху него, както и отношението им към демократичните процеси. Въздействието може да се различи като елемент на няколко от изложените по-долу критерии. Тъй като обаче оценката на въздействието е твърде субективна, той не трябва да се смята за определящ фактор. Всички видове съдържание, предоставяни от медиите, имат потенциален ефект върху обществото, независимо от големината на сектора от населението, за който се отнасят или ценността, която им се приписва от цялото общество.

14. Резултатът от този анализ трябва да се вземе предвид при разработването на политиката, отнасяща се до медиите, както и когато се степенува прилагането ѝ, като винаги тя трябва да се подчинява на предупрежденията за строга необходимост и минимална намеса. Това също има значение за степента, до която ще се прилагат стандартите за медиите на Съвета на Европа, както и условията на прилагането им. Всичко казано има за последица необходимостта от гъвкава реакция, формулирана според конкретния случай (именно диференцирана) и степенувана според целта. Отговорът също трябва да взема предвид характеристиките и особеностите на доставчика на услуги, както и процесът на превръщането му в медия.

15. Посредниците и помощните участници в медийната екосистема могат да бъдат разграничени от медиите, тъй като те отговарят на някои критерии или показатели, но обикновено не покриват съществените от тях, като редакционен контрол (критерий 3) или цел (критерий 2). Те обаче често играят основна роля, което може да им даде значителна сила по отношение на обхвата, контрола или надзора върху съдържанието. В резултат на изложеното посредниците и подпомагащите участници лесно могат да приемат активна роля и по отношение на редакционните процеси в масовите комуникации. Държавите членки трябва старателно да обсъждат техния принос, когато създават политиката в областта на медиите и е необходимо да са особено внимателни към позитивните и негативните задължения, произтичащи от чл. 10 ЕКПЧ. Това би изисквало диференциран отговор по отношение на тези субекти чрез формулираната политика (пригодена за специфични посредници или подпомагащи участници), която отчита и особеностите на ситуацията (например когато действията им могат да имат значение за плурализма или за възможността на медиите, обслужвани от тях, да изпълняват целите си, да работят нормално или да продължат да предоставят услугите си).

Критерий 1 – Намерение да се действа като медия

Показатели

Самоопределяне като медия

Работни методи, характерни за медия

Ангажираност с професионални медийни стандарти

Практически ангажименти на масови комуникации

16. Волята на участника е важен фактор, когато се поставя оценка дали самият той, някои или всички негови услуги и продукти трябва да се смятат за медия. Тя дава възможност за първоначално разграничаване в областта на политиката въз основа на собствените възприятия на различните участници относно тяхната дейност и услуги.

17. Намерението да се действа като медия може да се изрази по субективен начин (например, като се направи лична декларация като медия, чрез самоопределяне, чрез бранд, обявяване на цел, изявление за мисия или бизнес план, които заявяват открито медийни или журналистически цели) и може да бъде открито или дори формално регистрирано (както в случаите на бизнес регистрация или обявяване на целта в устава на дружеството). Посочените субективни показатели могат да препращат към други критерии като цел (например решение да се предоставя редовно актуализирана информация), редакционен контрол или професионални стандарти.

18. По-специално намерението може да бъде разкрито чрез приемането на редакционна политика или ангажирането с професионални или етични стандарти, характерни за медиите. Редакционна политика или ангажираност може също така да се изрази в условията и начините на ползване, които дават обяснение на потребителите на дадена услуга относно видовете съдържание или поведение, които са не/приемливи за оператора.

19. Членуването в професионални медийни организации или в професионални организации, които насърчават или прилагат етични кодекси или добри практики или се ангажират с други форми на саморегулиране, характерни за медиите, също могат да имат значение, заедно с избора на персонал (например журналисти) за някои функции,

служебните характеристики, подготовката или дори избора на професионална застраховка (например срещу обида и клевета).

20. Заключение за намерението може да се направи от предприети действия (например започване на бизнес, стартиране на платформа, наемане на персонал и др.) с цел производството или разпространението на типично медийно съдържание за широката публика (например информация, анализи, коментари, мнения, образование, култура, изкуство и забавление в текст, аудио-, визуална или аудиовизуална форма).

21. В една нова комуникационна среда подобен извод обхваща и действията за композиране, събиране или подбиране (например с помощта на алгоритми) и за разпространение на споменатото по-горе съдържание до потенциално широки слоеве от хора чрез средствата за масова комуникация. Също така той се отнася и до действащите приложения за колективни пространства, споделени от различни участници в мрежата, които са проектирани, за да улеснят интерактивната масова комуникация (или съвкупната масова комуникация) или други широки по обхват интерактивни практики, основаващи се на съдържание. Такова заключение по-специално може да се докаже и със средства, организация или структури, приложени по отношение на масовите комуникации (например, платформа или ширина на лентата, която позволява масов достъп).

22. Докато намерението е само по себе си важен критерий, само то не е достатъчно, за да може един участник или които и да било услуги или продукти да се смятат или да се третират като медия.

Критерий 2 – Цел и произтичащи от нея крайни медийни резултати

Показатели

Производство, композиране или разпространение на медийно съдържание

Оперативни приложения или платформи, проектирани, за да улеснят интерактивната масова комуникация или съвкупната масова комуникация (например социалните мрежи) и/или да предложат широки по обхват интерактивни практики, основаващи се на съдържание (например онлайн игрите)

Дейност с произтичащи медийни резултат(и) (стимулира и осигурява пространство за публични дебати и политически диалог, формира и влияе върху общественото мнение, насърчава ценности, улеснява контрола и повишава прозрачността и отговорността, предоставя образование, забавление, културни и художествени форми на изразяване, създава работни места, генерира доход – или най-често предлага комбинация от изброеното по-горе)

Периодично подновяване и актуализиране на съдържание

23. Независимо от промените в медийната екосистема, целта и произтичащите медийни резултати като цяло остават непроменени, по-точно предоставянето или разпространението на съдържание за широката публика и осигуряването на пространство за различни интерактивни практики. Медиите са най-важното средство за свободата на изразяване.

24. Целта и произтичащите медийни резултати остават като определящ фактор особено що се отнася до ролята и въздействието на медиите в обществото. Те винаги са били характеристики, дефиниращи медиите и имат голямо значение за разработването на медийната политика и за процесите на регулиране. Следователно те биха били важно средство за преценка на диференцирания и степенуван подход.

25. Желанието да се влияе върху общественото мнение, което традиционно е било един от ключовите показатели за определяне на медиите и на медийните дейности, се проявява чрез посвещаването на определено съдържание на проблемите, които се обсъждат в обществените дебати или са от обществен интерес и чрез усилията, насочени към достигане на широката публика. Доказателство за подобно влияние и въздействие върху обществото може да се извлече от изследванията на доверието в медиите и тяхната

надеждност, както и на способността им да достигат резултатите, които имат значение за демократичните процеси (вж. в този контекст критерии 5 и 6, отнасящи се до обхвата и разпространението и до очакванията на публиката).

26. Ценностните преценки по отношение на съдържанието не трябва обаче да бъдат определящият фактор за отричането на качеството „медия“ на услуги, дейности или участници. Особено внимание трябва да се обърне на риска от изключването на определени дейности като медии поради тяхната иновативност, отколкото основните им черти. Композирането, обобщаването, подбирането или при случай – дори популяризирането на съдържание чрез широко разпространение могат да бъдат от значение. В зависимост от степента, до която са изпълнени критериите, може да бъде необходимо понятието „продуцент“ да се разграничи от медиите (например по отношение на платформите за обмен на съдържание, които са подчинени на съвсем повърхностен редакционен контрол или последващо модериране). В този смисъл може да бъде полезно препращането към интерактивно съдържание на традиционните медии или към съдържание, създадено от потребителите (например съвместно участие на публиката, включване в предавания, телевизионни игри или „ток шоу“ формати). Всичко това може да има връзка със степента, до която се прилагат видовете медийна политика или с особеностите на самото приложение.

27. Без съмнение нови бизнес модели са и ще се продължат да се създават във връзка с обвързването на дейността за получаване на доход с разпространението на съдържание. Понякога това се намира в центъра на работата на медиите и може да бъде полезно за определянето и категоризирането на основните медийни услуги и дейности и съответно за политиката и регулативните последици.

28. Периодичното или редовното обновяване или актуализиране на съдържание също трябва внимателно да се преценява. Този показател за медиите трябва да се прилага предпазливо поради важността на постоянните или случайните обновявания. В една нова комуникационна среда, в която начина и времето на достъпа до съдържание се контролират в значителна степен от потребителите, актуализирането или подновяването може да е по-тясно свързано с опита на потребителя, отколкото с времето или със самото съдържание. Такъв е случаят с услугите, които се разгръщат в колективно споделени онлайн пространства, проектирани, за да улеснят интерактивната масова комуникация, отнасяща се до съдържание или до други широки по обхват интерактивни практики.

Критерий 3 – Редакционен контрол

Показатели

Редакционна политика

Редакционен процес

Модериране

Редакционен екип

29. Редакционната свобода или независимостта е жизненоважно изискване за медиите и пряко следствие от свободата на изразяване, правото на мнение и правото да се получава и разпространява информация, гарантирани от чл.10 ЕКПЧ. Известна част от съществуващите норми на Съвета на Европа дават насоки за запазването и насърчаването на редакционната свобода и независимост. Обратната страна на медала е собственият редакционен контрол или наблюдение върху съдържанието, както и отговорността за вземането на редакционни решения.

30. Редакционният контрол може да се докаже чрез собствените решения на участниците относно политиката, засягаща наличието или популяризирането на съдържание или относно начина, чрез който да се представи или подреди. Старите медии понякога публикуват открито писмен вариант на редакционната си политика, но тя може да се открие във вътрешните инструкции или критерии за подбор или обработка (например проверка или потвърждаване) на съдържанието. В новата комуникационна среда

различните видове редакционна политика могат да бъдат закрепени в изявления относно поетата мисия или в условията за ползване (които могат да съдържат много подробни правила относно съдържанието) или могат да бъдат изразени неформално като ангажираност с определени принципи (например „нетикет“ или мото).

31. Отсъствието на открито заявен редакционен контрол от медията не трябва само по себе си да се смята за указание, че той липсва. Редакционният процес включва набор от всекидневни практики и съглашения, които са основа за вземането на решения относно съдържанието. В една еволюираща медийна среда има много примери за постепенното развитие и укрепване на редакционния процес с пълното узряване на медиите като такива. Както и при по-старите медии, може да има променящи се степени или интензивност на контрола върху съдържанието, което би могло да се почувства само по отношение на една малка част от него.

32. Редакционният процес може да въвлече потребители (например при партньорска проверка или молби за заличаване), като крайните решения се вземат съгласно вътрешно определен процес и като се отчитат специфични критерии (противодействащо модериране). Новите медии често прибягват до последващо модериране (наричано често *ex-post* модериране) по отношение на съдържание, създадено от потребителите, което на пръв поглед може да не се усеща. Редакционните процеси могат да бъдат автоматизирани (например в случая на предварителен подбор на съдържание чрез алгоритми или при сравняване на съдържание с материал, защитен от авторско право).

33. В някои случаи редакционният контрол може да е по-видим що се отнася до избрано или рекламирано като важно съдържание или когато става дума за съдържание, което се свързва с дейности, генериращи доход (например реклама), отколкото, когато става въпрос за друг вид съдържание (например съдържание, създадено от потребители). На свой ред част от съдържанието (например рекламата) може да се намира под непосредствения контрол на трето лица по силата на междуведомствено споразумение. Тенденцията при старите медии е да прибягват до предварителен (*ex ante*) редакционен контрол (или предварително модериране) по отношение на някои услуги или дейности (например печатните медии или някои програми), но не спрямо друго (например съвместно участие на публиката, обаждания на зрители и слушатели или дискусийни формати).

34. Персоналът, който е натоварен с производството, възлагането, композирането, проучването, обработването или утвърждаването на съдържание, би послужил за надежден показател за редакционен контрол или наблюдение. Съществуването на редакционни съвети, натоварени за целта контролори или на наблюдаващи с редакционна компетентност, както и на споразумения за подготовка на отговори до потребителите или за работа с техни молби или оплаквания относно съдържанието би било особено полезно в тази насока.

35. Още нещо, което е необходимо да се отбележи, е, че различните равнища на редакционен контрол функционират заедно с различни равнища на редакционна отговорност. Различните равнища на редакционен контрол или редакционни задължения (например *ex ante* сравнено с *ex post* модериране) изискват диференцирани подходи на регулиране и почти сигурно позволяват най-добре да се степенуват реакциите.

36. В заключение на всичко казано доставчик на посредническа или допълнителна услуга, който допринася за функционирането или за достъпа до дадена медия, но самият той не (или не трябва да) упражнява редакционен контрол и по този начин има ограничена или няма въобще редакционна отговорност, не трябва да се смята за медия. Действията на такива участници обаче могат да имат значение в медиен контекст. Независимо от всичко предприети действия от доставчици на посреднически или допълнителни услуги в резултат на правни задължения (например да бъде свалено съдържание, наложено със съдебна заповед) не трябва да се смятат за редакционен контрол в смисъла на изложеното по-горе.

Критерий 4 – Професионални стандарти

Показатели

Ангажираност

Процедури за спазване на нормите

Процедури за разглеждане на жалби

Заявени изключителни права, права или привилегии

37. С течение на времето медиите са спечелили доверие с компетентността и професионализма на своя персонал, главно на журналистите. Като колектив те са изразили своята ангажираност да запазят ценностите си в широка гама от декларации, харти и кодекси. Медиите се стараят да насърчат прилагането на тези документи в целия сектор и да ги предадат на колегите си, по-специално на новодошлите в професията. Отделните медии са утвърдили принципите чрез свои собствени вътрешни практически кодекси, правилници или указания и норми, отнасящи се до процедури и стил на работа. Саморегулирането също говори за значението на медиите и на журналистите за нашите общества и специално за демокрацията.

38. Както и да е изразено това, поддържането на професионалната етика, деонтология и правила е силен критерий за определянето на дадена структура като медия. Често споменаваните стандарти в тази насока са истинност, отговорност, свобода на изразяване и свобода на медиите, равенство, справедливост и независимост на журналистите. Доказателствата за посочения критерий може да са по-незабележими по отношение на новите медии, но те могат да се открият в заявената мисия, в правилниците за персонала или в условията за ползване. Подборът на работещите, възложените им задачи, указанията за изпълнение на функциите им или тяхната професионална подготовка или компетентност също могат да имат значение.

39. Медийната (и журналистическата) етика, деонтология и правилата са в основата на системите за търсене на отговорност на медиите. Съществуват множество различни системи за търсене на отговорност, като те включват медийни или прес-съвети, омбудсмани (вкл. вътрешни защитници на потребителите), неформален колегиален (медиен) контрол, както и широк спектър от формални или неформални процедури, които дават възможност да се търси отговорност от медиите за тяхната работа или да се провеждат етични проверки.

40. Системите за търсене на отговорност на медиите обхващат и процедурите за разглеждане на жалби и органите, на които е възложено да ги разглеждат и да решават относно съответствието с професионалните норми. Във връзка с това трябва да се обърне внимание на средствата, характерни за медиите (например отговор, корекция и извинение) или на други начини за удовлетворяване на жалбите за разпространяването съдържание.

41. Що се отнася предимно до новите медии, кодекси за поведение или етични правила за блогъри вече са приети от поне част от журналистическата общност в мрежата. Въпреки това блогърите могат да се смятат за медия само ако са изпълнили критериите в достатъчна степен. При отсъствието на саморегулиране, националните и международните решения или съдебната практика (например на национални съдии или органи за защита на личните данни, както и международни институции, вкл. ЕСПЧ) също спомагат за изработването на норми (например относно правото на личен живот, защитата на лични данни или закрилата на децата от вредно съдържание).

42. Търсенето на благоприятни резултати от защитата или от привилегиите, предоставени на медиите, също може да разкрие много неща. Изключителните права, права и привилегии, които могат да се докажат от медиите или от журналистите въз основа на съответни правни разпоредби обхващат: защита на източниците, защитена комуникация и закрила срещу отнемане на журналистически материали, свобода на движение и достъп до информация, право на акредитиране, защита срещу злоупотреба със законите за обида и

клевета (например защита по отношение на истинността и точността на информацията, добросъвестността и обществения интерес).

Критерий 5 – Обхват и разпространение

Показатели

Действително разпространение

Съвкупна масова комуникация

Ресурси за постигане на обхвата

43. За да бъдат постигнати целите, описани по-горе, медиите се стремят да постигнат обхват, чрез който да достигнат до големи групи от хора. Медиите или масовата комуникация обичайно се определят като опосредена публична комуникация, насочена към широка публика и отворена за всички. Обхвата или действителното разпространение (тираж, брой на зрители или потребители) следователно е важен показател за установяването на това какво е медия и за разграничението ѝ от частната комуникация, вкл. частната комуникация, която се разгръща в публично пространство (която не е сама по себе си медия, но може да бъде включена в медиите или в масовата комуникация в нейната съвкупност). Липсва обаче единна или обща представа за понятието масова или широка публика. Тя може лесно да варира между определението за публика, която се намира на дадена територия, публика по интереси или публика на определена общност (например обект на местни, професионални медии или медии на общности) до потенциално глобална публика (в случаите на спътниковата телевизия или при някои услуги в Интернет).

44. Технологиите, които дават възможност за нелинейно или при поискване доставяне на съдържание, условен достъп, разделяне на електронно предадено съдържание, персонализиране на съдържание или доставяне на уникална информация (unicasting) придават различно измерение на термина и съответно придават ново измерение на масовата комуникация. Същата способност да поддържа пълния (един до много, много до много), групов (няколко до няколко) или частен (един до един) обхват на комуникация с публиката има и Интернет. Фактът, че подобна комуникация се развива в Интернет (публично пространство) не означава непременно, че това е медия.

45. За да може да бъде преценен обхватът, трябва да бъде отделено внимание на съвкупната публика, именно на тези, които участват в платформата или споделят общите характеристики на услугата и които могат да бъдат достигнати чрез създадено, композирано, избрано, събрано или разпространено съдържание от оператора, вкл. и когато доставянето на съдържание или достъпа до него не е едновременно. Би било полезно да се обсъди отделно въпросът за съдържанието, което се търси от потребителя и за това, което пряко или непряко се отнася до дейността на оператора, носеща приходи. Броят на регистрираните потребители следователно има значение.

46. Изложеното по-горе е съвместимо с нарастващия брой решения, които предлагат да се прокара тънка граница между частната и публичната комуникация. В резултат на това публикуването на съдържание в социалните мрежи води до последици, които са характерни за публичната комуникация. Посоченото положение обаче не поражда категоризиране на потребителите като медия (което би им дало достъп до медийните или журналистическите права и привилегии). За да се отговори на изискванията на този критерий, доставчикът на съдържание трябва да предприеме конкретни стъпки, за да придаде сила на съдържанието до размера на масова комуникация или да обективира тази своя идея. Подобен обхват може да се докаже чрез използване на достатъчна ширина на лентата или чрез създаване на подходящи платформи за разпространение. Би трябвало да се обърне внимание на възможността за бързо развитие в тази насока.

47. Новата променлива по своята природа екосистема създава възможността медиите да функционират лесно в рамките на друга медия или да се наслаждат една над друга за различни оператори, като по този начин понякога размиват границите помежду си. Важно

е съответните им роли да се различават така, че да се разпознаят и съответните им отговорности. Този процес може да бъде улеснен от проучването на степента, до която гостът на дадена медия или платформа отговаря на критериите за медия. Посоченото съображение има значение, за да не се разпростира неимоверно понятието за медии, за да включи необосновано в обема си потребителите, които създават или имат принос за създаването на съдържание.

48. Заедно с други критерии размерът на изцяло затворените колективни пространства за общуване в мрежата, които са замислени, за да улеснят интерактивната комуникация, трябва да позволи да се определи дали те са медия. Самият факт на ограничен достъп не би трябвало автоматично да ги изключи като такива (това положение е сравнимо с медийните услуги, които са достъпни чрез абонамент).

49. Нивото на обхвата и разпространението е важен критерий, който, ясно е за всички, има въздействие върху диференцирания и степенуван подход. Ако обхватът и разпространението са ограничени, услугата не трябва да се смята за медия. Това обаче трябва да се обсъжда, като се вземе предвид обемът на пазара или потенциалната публика, както и равнището на потребителите, а също и потенциалното въздействие. Отсъствието на достатъчно широк обхват и разпространение не предreshава въпроса за това, дали едно нещо може да се смята за медия, но във всички подобни случаи посочените обстоятелства ще окажат влияние върху диференцирането и степенуването.

Критерий 6 – Очаквания на публиката

Показатели

Наличност

Плурализъм и разнообразие

Надеждност

Спазване на професионални и етични норми

Отговорност и прозрачност

50. До голяма степен очакванията на хората следват критериите, изложени дотук (и съответните показатели). Те очакват, че медиите са налице и ще бъдат там за тях, когато пожелаят да им обърнат внимание. Без да се предreshава въпросът за прекъсването или временното преустановяване, за медийните услуги се предполага, че съществуват и че са широко достъпни (този извод не изключва услугите срещу заплащане, въз основа на абонамент или подчинени на условия за членство).

51. В най-общ смисъл хората разпознават медиите и разчитат в голяма степен на тях за получаването на информация и на друго съдържание. Те очакват, че съдържанието ще бъде създадено според съответните професионални стандарти. В демократичното общество те разчитат на съществуването на множество източници на информация и очакват съдържанието да бъде разнообразно и да съответства на интересите на различни сегменти на обществото.

52. В зависимост от целта и същността на специалните медии очакванията на публиката може да се променят. Очакванията по отношение на обществените медии са по-високи, отколкото по отношение на някои други медии. Естествено е да се очаква от новинарските медии редовно да бъдат актуализирани и да се разпространяват периодично. Хората дори очакват повече от съдържание с търговски характер в сравнение с медиите или с медийното съдържание, предназначено за деца.

53. За да могат да изпълняват ролята си и да постигат целта си, медиите трябва да спечелят доверието на публиката. В зависимост от изразената или подразбиращата се цел, редакционната политика, финансовия модел и въздействие доверието на публиката не е еднакво. Развитието на професионалните и етичните норми в значителна степен отразява обществените очаквания. Саморегулирането обаче не винаги може да се смята за достатъчно и хората разчитат на държавните органи да осигурят гарантирането на

минимума. Има и очаквания относно прозрачността и отговорността. По-висока степен на очакваното доверие, стандарти, прозрачност и отговорност не носят непременно по-широк обхват на публиката, по-широко разпространение или по-голямо въздействие.

54. Очакванията на публиката в дадено общество могат до известна степен да се проявят чрез интереса или отделеното внимание на законотворците относно разглежданата тема, както и чрез съществуващото регулиране (вкл. съвместно регулиране). В глобалното общество, в което медиите не познават граници, съществува и очакването, че ще има известно хармонизиране на разбирането за медии. Сравнителните решения следователно могат да имат практическо значение.

55. Равнището и същността на обществените очаквания могат да се променят бързо, както по отношение на медиите, така и относно ролята на тези, които правят политиката в зависимост от това, дали и до колко са изпълнени другите критерии.

Част II

Норми, които са приложими по отношение на медиите в новата екосистема

Предварителни бележки

56. Целта на настоящата част е да даде насоки на тези, които се занимават с медийна политика, относно това, как да прилагат нормите в областта на медиите по отношение на новата медийна дейност, новите услуги или новите участници по степенуван и диференциран начин. Нещо повече, тя предлага постоянна база за прилагането на препоръката така, че държавите членки да бъдат обвързани в диалог с всички участници в екосистемата, за да могат те да бъдат съответно информирани за приложимото право. Тази част трябва да помага на медиите и във всеки един опит за саморегулиране, който предприемат.

57. Докато от препоръката относно ново понятие за медиите и първата част на настоящото приложение се очаква да издържат теста на времето поради широкия си характер, тази част, която е по-прагматична, може да се наложи да бъде допълнително развита, пригодена или преразгледана периодично в светлината на промените в медийната екосистема.

58. Медиите и журналистите се подчиняват на общите правни норми (по-точно на тези, които не са специални за медиите, а представят гражданско, търговско, корпоративно, данъчно или наказателно право). Поради нуждите и ролята на медиите в обществото, може да се наложи някои общи разпоредби да бъдат тълкувани специално за тях (например във връзка с обидата и клеветата, наблюдението, спирането и претърсването, държавната тайна или корпоративната тайна) или прилагането им да бъде критично наблюдавано, за да се избегне превратното му използване с цел прикрито посегателство върху свободата на изразяване.

59. При условие, че регулирането на медиите като форма на намеса трябва да съответства на изискванията за строга необходимост и минимум вмешателство, специални регулативни рамки трябва да отговорят на необходимостта да защитават медиите от влияние (като признават изключителни права, права и привилегии извън общото право или като предвиждат уредба за упражняването им), да управляват ограничени ресурси (за да осигурят медиен плурализъм и разнообразие на съдържанието – вж. чл. 10, ал. 1 *in fine* на ЕКПЧ) или да определят отговорностите (в строгите граници на чл. 10, ал. 2 от конвенцията и съответните решения на ЕСПЧ). Тези разсъждения вдъхновяват структурата на тази част от приложението.

60. Във всеки отделен случай се посочват съществуващите норми на Съвета на Европа и се обяснява накратко тяхното прилагане в новата медийна среда. Не се прави опит стандартите да се изброят изчерпателно. Подбраните тук трябва да се схващат като примери, които могат да дадат насока за прилагането на други подходящи принципи на Съвета на Европа. Поради характера и обхвата на настоящия документ указанията се

предлагат в най-обща форма, като по-конкретни правила за действие би трябвало да се извлекат от свързаните с проблемите актове на Комитета на министрите (предлаганият списък е на края). Прилагането на стандартите ще следва и ще се развива според промените в медийните субекти, услугите и дейностите.

А. Права, привилегии и изключителни права

Показатели

Медийна свобода и редакционна независимост

Отсъствие на цензура

Защита от превратното прилагане на законите за обида и клевета и риска от възпиращ ефект

61. Няма истинска демокрация без независими медии. Свободата на медиите трябва да се разбира в широки граници. Тя представя свободата на изразяване и правото да се разпространява съдържание. Както разпорежда чл. 10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), това право трябва да бъде гарантирано независимо от границите. Субектите трябва да имат възможност да започнат да извършват медийна дейност или да се развият без неправомерни трудности от частни и полу-частни форми на комуникация в публичното пространство в масови комуникации. По-конкретно не трябва да има процес на предварително оправомощаване. Ако това се изисква, декларирането на медийната дейност трябва да бъде насочено към засилване на защитата им срещу намеса, без да се създават нежелани препятствия за работата им.

62. Има много примери на намеса или опити за намеса в независимостта на медиите в новата екосистема. Такива са сведенията за пряк натиск от политици върху медии да спрат или да оттеглят съдържание, както и призови към посредници да изключат медийни участници от техни хостинг-услуги. Спазването на редакционната независимост изисква отсъствие на цензура или на предварителен контрол върху съдържанието. Спрямо медиите не трябва да се прилагат мерки за блокиране и филтриране. Ако подобни примери стават обществено достояние, те трябва да се приветстват.

63. Трябва да се подчертае значението на ролята, която изпълняват посредниците. Те предлагат алтернативни и допълнителни средства или канали за разпространение на медийно съдържание, като по този начин разширяват обхвата на публиката и засилват ефективността за достигане на целите и задачите от медиите. В един пазар на конкурентни посредници и доставчици на допълнителни услуги те могат значително да намалят риска от намесата на държавните органи. Поради различната степен, до която медиите могат да разчитат на тях в новата медийна екосистема, съществува също риск от цензура, задействан чрез посредниците и доставчиците на допълнителни услуги. В някои ситуации може също да възникне риск от частна цензура (чрез посредници или доставчици на допълнителни услуги за медии, на които предоставят услуги или съдържание).

64. Нараства загрижеността по повод атаките срещу медиите за отказ на услуги в цифровата среда. Най-уязвими са по-малките медийни оператори, които са основна съставна част на плуралистичния и разнообразен медиен пейзаж. В резултат на тях може да им бъде отказано хостване на услуги. Твърди се, че се предприемат косвени действия срещу медиите, като се поставят пречки за финансовите им договорености. Данъчните и конкурентните процедури биха могли да бъдат превратно използвани по подобен начин.

65. В новата екосистема всички медии трябва да бъдат предпазени от натиск, вкл. и от такъв, който е политически мотивиран или произтича от икономически интереси. Медиите трябва да са свободни от цензура и да бъдат защитени от самоцензура. Редакционната независимост изисква ефективно и явно разделяне на собствеността или контрола върху медиите и вземането на решения относно съдържанието. Тя е важен фактор в процеса на развитие на медията. Лицата, които упражняват политическа власт или влияние, трябва да

се въздържат от участие във вземането на редакционните решения на медиите. Този извод е от особено значение за медиите в новата екосистема във връзка с пренасянето на съдържание, което формира мнение или насажда принципи за вземане на политически решения от страна на електората. Подобни аргументи се прилагат в еднаква степен към създателите и разпространителите на съдържание.

66. Със законите за обида и клевета може да се злоупотреби по такъв начин, че да има намеса в работата на медиите или репресии срещу тях. Тези мерки могат да имат силен възпиращ ефект. Съгласно решенията на ЕСПЧ форми на изразяване (или видове съдържание), които смущават, шокират или обиждат, трябва да бъдат толерирани. Като спазват съответните права за интелектуална собственост, медиите трябва да могат да се уповават без риск на предшестващи медийни отразявания на събития или публикувани материали. В новата екосистема обаче трябва да се обърне внимание на увеличеното или мултиплицирано въздействие и възможната необходимост от пропорционално разпределение на отговорността в случай на вреда (например настъпила в резултат на разпространение от първия източник в сравнение с увеличеното или множествено въздействие, когато същото съдържание се разпространява от други, вкл. традиционни медии).

67. Всички медии в новата екосистема трябва да имат правото да използват защитата за вярна и точна информация, добросъвестност или обществен интерес (по-специално в контекста на критичното наблюдение на поведението на публични или политически лица и държавни служители), а също и по отношение на въпросите, които са уредени предварително от правилата за държавна или корпоративна тайна. Медиите трябва да са сигурни, че когато оценяват съдържанието, фактите ще се третират различно от мненията (изразяването на мнение позволява по-голяма свобода). Медиите трябва също да могат да разчитат на свободата на сатирата и правото на хипербола.

68. Всяко действие, предприето срещу медиите по отношение на съдържанието, трябва строго да зачита приложимото право, най-вече международното право на човешките права и по-точно разпоредбите на ЕКПЧ, като се спазват процедурните гаранции. Трябва да съществува презумпция в полза на свободата на изразяване и информация, както и в подкрепа на медийната свобода. Трябва да се вземе съответно предвид и ролята на потребителите и характера на създаденото от тях съдържание.

69. Носителят на задължения за осъществяването на тези права, привилегии и изключителни права е държавата – било под формата на негативни задължения (да не се намесва) или позитивни задължения (да улесни упражняването на свободата на изразяване и правото да се разпространява и получава информация независимо от границите, вкл. и като се осигурят ефективни средства за защита в случай на намеса от страна на други субекти). Те трябва да се степенуват в зависимост от обстоятелствата във всеки отделен случай и според това до колко държавата има действителни възможности да предприеме необходимите превантивни или обезщетителни мерки. Отговорността на държавата в никакъв случай обаче не трябва да се тълкува като позволяваща контрол, проверки или намеса, както и всяко друго действие, което би могло да попречи на легитимното упражняване на свободата на изразяване и правото да се разпространява и получава информация независимо от границите.

Показатели

Право на разследване

Защита на журналистите и на журналистическите източници

70. Правото на медиите да разследват е основно за демокрацията и следователно трябва да бъде признато, запазено и насърчавано в новата медийна екосистема. Правото на журналистите на разследване може да се улесни чрез акредитиране. Където е приложимо в новата екосистема, на медийните работници трябва да бъде предложена акредитация без дискриминация и без прекомерно забавяне или препятствия. Правото на движение

(например достъпа до зони на криза) и правото на достъп до информация имат голямо значение за всички медийни работници. Където е уместно, те трябва да получат защита без дискриминация.

71. В някои случаи посочените условия могат да се разширят и да обхванат и осигуряването на защита или на някакви форми на подкрепа (например насоки или обучение, които да спомогнат животът им да не бъде изложен на риск) на участници, които въпреки че отговарят на някои от критериите и показателите в Част I на настоящото приложение, не могат напълно да бъдат квалифицирани като медии (например индивидуалните блогъри). Степенуваният подход трябва да вземе предвид до къде тези субекти могат да бъдат смятани за елемент от медийната екосистема и за подпомагащи функциите и ролята на медиите в демократичното общество.

72. Други съществени компоненти на правото на разследване са тайната на съобщенията и защитата срещу изземване на професионални материали. Всяка форма на наблюдение на медийните работници, вкл. проследяването на движението им с електронни средства, трябва да се преценява с голямо внимание и да бъде обект на засилени гаранции.

73. Все повече закрилата на източниците става предмет на формално юридическо признаване. В новата медийна екосистема защитата на източниците трябва да се разшири и да обхване самоличността на потребителите, които създават съдържание от обществен интерес, достъпно в колективните пространства за споделяне онлайн, проектирани, за да улеснят интерактивната масова комуникация (или съвкупната масова комуникация.). Те включват платформи за обмен на съдържание и услуги за социални мрежи. Може да бъдат необходими споразумения, чрез които да се даде възможност за ползването на псевдоними (например в социалните мрежи) в случаите, в които разкриването на самоличността може да предизвика репресивна мярка (например като последица от участие в политически акции или кампании, свързани с правата на човека).

Показатели

Справедлив достъп до каналите за разпространение

Посредници и допълнителни услуги

74. Медиите трябва да имат справедлив достъп до електронните съобщителни мрежи (вкл. хостинг услугите) и трябва да могат да разчитат на принципа за неутралност на мрежата. Взаимната свързаност и отворените стандарти биха могли да бъдат полезни средства за премахването на техническите бариери за разпространението на медийно съдържание. Би могло да се помисли за новата интерпретация на правилата за задължително пренасяне (must carry) в новата медийна екосистема.

75. До толкова, до колкото действията и решенията им имат въздействие върху медиите в новата екосистема, посредниците и доставчиците на допълнителни услуги трябва да бъдат извън всякакъв натиск или влияние, чиято цел е да потискат медиите, независимостта им или редакционните им решения. Изискват се политически мерки, за да могат посочените условия да станат реалност.

76. В случай на законосъобразно действие (например настъпило в резултат на разумни бизнес решения) от страна на посредник, доставчик на допълнителни услуги или друг участник, който има въздействие върху най-важните условия за работата на медиите, би било желателно да се вземат мерки, за да се запази постоянното им функциониране (например с оглед запазването на плурализма и разнообразието в обществен интерес). Подобна стъпка може да налага създаването на допълнителни гаранции (например в контекста на съдебното производство) или обсъждането от съответните органи на възможни мерки за предотвратяване или смекчаване на нежелания резултат. Това може също така да има значение *mutatis mutandis* и по отношение на други действия на органите (например прилагането на данъчното право), ако те могат да окажат негативно влияние върху свободата на медиите и плурализма и до колкото е необходимо в едно демократично общество.

В. Плурализъм на медиите и разнообразие на съдържанието

Показатели

Управление на ограничените ресурси

Прозрачност на собствеността

Обществени медии

77. Както вече беше посочено, участниците в новата екосистема трябва да имат възможност да започнат медийна дейност или да еволюират като извършващи медийна дейност без неоправдани трудности. По-специално не трябва да има процедури за предварително одобрение. В новата медийна екосистема съществува огромен брой от субекти, средства и платформи за разпространение и за съдържание. Въпреки това лицензирането може все пак да е оправдано в изключителни случаи поради необходимостта да се управляват ограничени ресурси (например електромагнитния спектър).

78. Като се ограничава до такива изключителни случаи, лицензирането или одобряването трябва да има за цел да отговори на обществения интерес, по-специално да гарантира съществуването на широк кръг от независими и разнообразни медии. Мерките за лицензиране и одобрение трябва да бъдат продиктувани от необходимостта, като продължителното оставане в сила на подобни мерки трябва да се преразгледа в светлината на развитието на събитията.

79. Плурализмът не се гарантира автоматично от съществуването на голям брой средства за масова комуникация, достъпни за хората. Още повече в ситуации на силна медийна концентрация възможността за формиране на общественото мнение и за влияние върху него и върху избора на хората може да зависи от един или само от няколко участници. Злоупотребата с тази власт може да има неблагоприятни последици за политическия плурализъм и за демократичните процеси. В новата медийна екосистема някои субекти вече създават услуги или приложения, които ги поставят в господстващо положение на национално или дори на световно равнище. Дори и да няма доказателства за злоупотреба, подобна господстваща позиция може да бъде потенциален риск.

80. Мониторингът върху тенденциите и върху концентрацията в медийната екосистема ще позволи на компетентните органи да бъдат в крак със събитията и да правят оценка на рисковете. Може да са нужни мерки за регулиране, за да се гарантира пълна прозрачност на собствеността на медиите. Това ще помогне да се дефинират подходящи превантивни действия или мерки за обезщетение, ако е уместно и като се вземат предвид характеристиките на всеки отделен медиен пазар с оглед предотвратяване на такива нива на медийна концентрация, които биха породили рискове за демокрацията или за ролята на медиите в демократичните процеси.

81. Обществените медии заемат централно място в европейския модел, който обхваща съвместното съществуване на обществени, търговски медии и медии на общностите. Те трябва да се подчиняват на високи професионални норми и трябва в идеалния случай да въвлечат публиката в управленските си структури. Целта на този вид медии трябва да бъде осигуряването на универсалното предоставяне на качествено, надеждно и разнообразно съдържание. Оборудвани и финансирани в достатъчна степен, обществените медии, като имат истинска редакционна самостоятелност и институционална независимост, трябва да допринасят да се балансира рискът от превратно упражняване на власт от страна на медиите в ситуации на силна медийна концентрация.

82. Обществените медии трябва да заемат отличително място в новата медийна екосистема и трябва да са подготвени да предоставят качествено и иновативно съдържание и услуги в цифровата среда. Те трябва да могат да използват съответни средства за това (например да улесняват взаимодействието и ангажираността).

83. Новата екосистема предлага безпрецедентната възможност разнообразието да стане неразделна част от управлението на медиите и по-точно във връзка с балансираното участие на лица от различен пол в производството, редактирането и разпространението. Същият извод важи и по отношение на различните етнически и религиозни групи. Това би било ключов фактор за осигуряването на балансирано медийно представяне и отразяване и за преодоляване на стереотипите по отношение на всички групи, съставлящи обществото.

С. Задължения на медиите

Показатели

Редакционна отговорност

Уважение към достойнството и личния живот

Спазване на презумпцията за невиновност и на принципа за справедлив процес

Спазване на правото на собственост

Средства за обезщетение на трети лица

84. Функцията на пазач, по-конкретно критичното наблюдение на публичните и политическите дела и на частните или бизнес процесите от обществен интерес, допринася за това медиите да имат право на широка свобода. Тя обаче се уравновесява от изискването за по-голямо внимание по отношение на фактическата информация.

Наблюдението трябва да включва точно, задълбочено и критично отразяване. То се различава от журналистическата практика, която се концентрира върху неподходящото изучаване и излагане на частния и семейния живот на хората по начин, несъвместим с техните основни права. Медиите трябва да полагат специални грижи в работата си, за да не налагат стереотипи относно етнически и религиозни групи, както и на сексистки стереотипи. Представителите на всички групи трябва да могат да участват в създаването на съдържание, да изразяват възгледите си и да обясняват фактите. В това отношение медиите трябва да обмислят възприемането на активна предварителна позиция.

85. Като се подчинява на изискването за точност на информацията, правото на уважение към честта и репутацията на лицата стига до границата на обществения интерес.

Професионализмът изисква да се провери информацията и да се прецени дали може да ѝ се вярва, но няма задължение да се осведоми дадено лице за намерението да се разпространява информация за него преди това да бъде извършено. Наложителността да бъде спазвана точността има по-малко значение по отношение на мнението, коментара и забавлението, които допускат преувеличение. Медиите обаче трябва да различават изброените форми на изразяване от фактическата информация.

86. Посочените по-горе изисквания трябва да бъдат степенувани, като се имат предвид редакционната политика и процеси, приети от съответните медии и потенциалния им обхват и въздействие, както и очакванията на публиката. Създателите на медийно съдържание, редакторите и разпространителите трябва да следват професионалните стандарти, вкл. тези, които са разработени, за да противостоят на дискриминацията и на стереотипите и да насърчат равенството между половете. Те трябва да положат специални грижи, за да гарантират етичното отразяване на темите, свързани с малцинствата и жените, вкл. и като въвличат представители на малцинствата и жени в процесите на създаване, редактиране и разпространение.

87. Ролята както на новите, така и на старите медии за осведомяването на публиката относно наказателни производства е важна в демократичното общество. Като упражняват редакционната си компетентност, медиите трябва да внимават да не смущават правораздавателния процес или да подроят правилното функциониране на съдебната система, личния живот и сигурността на въвлечените в него и по-специално презумпцията за невиновност на заподозрения и обвиняемия. Запазването на достойнството на уязвими лица, на жертви, свидетели и роднини на лицата, засегнати от наказателното

производство, изисква особено внимание. Всичко това не трябва да пречи на разпространението на информация от обществен интерес.

88. В новата медийна екосистема съществува огромен обем от лична информация и данни, вкл. и в пространствата за обмен онлайн, създадени, за да улеснят интерактивната масова комуникация (или съвкупната масова комуникация). Управлението, обобщаването и използването на информацията и данните трябва да уважава правото на хората на личен и семеен живот, защитен от чл.8 от ЕКПЧ и като се има предвид и Конвенцията за защита на лицата по отношение на автоматичната обработка на лични данни (ETS No. 108). Постоянното присъствие на съдържание в цифровата среда, възможността за широкото му разпространение и за повторно използване изискват специално внимание и когато е нужно – бързи действия, за да се намалят вредите. Медиите, които функционират в новата екосистема, трябва да поставят на най-видно място в програмата си за действие спазването на нормите, които се отнасят до човешките права при изготвянето на персонални характеристики (профили).

89. В новата екосистема значителна част от съдържанието се използва или разпространява отново. Във връзка с това медиите трябва да спазват правото на интелектуална собственост. Без да се нарушава частното или колективното и частното ползване на съдържание, вкл. и в пространствата за обмен в мрежата, както и други форми на разрешено използване, вниманието трябва да се съсредоточи върху задълженията при прилагането и върху зачитането на тези права в контекста на създаването на съдържание от потребителите или при публикуването на съдържание.

90. Прилагането на ефективни вътрешни системи за отговорност на медиите, разработени върху подходящи професионални стандарти, често оправдават липсата или дори намаляването на необходимостта от търсенето на външна отговорност. Участниците в новата екосистема трябва да създадат съответни механизми за разглеждане на оплаквания и да се стремят да предложат средства за обезщетение на трети страни, които смятат, че са претърпели вреди вследствие на медийната дейност или услуги (например право на отговор, поправка и извинение).

Показатели

Враждебна реч

Права на децата

Права на жените

Права на малцинствата

91. Медиите трябва да се въздържат от предаването на враждебна реч или друго съдържание, което подбужда към насилие или дискриминация, по каквато и да било причина. Участниците в колективните пространства за обмен в мрежата, създадени, за да улеснят интерактивната масова комуникация (или съвкупната масова комуникация), трябва да обръщат специално внимание на това. Те трябва да бъдат бдителни по отношение на използването на изрази, мотивирани от расизъм, ксенофобия, анти-семитизъм, омраза към жените, сексизъм (вкл. и по отношение на хората с различна сексуална ориентация) или други пристрастия. Може да се наложи (с правни средства) субектите в новата медийна екосистема да докладват пред компетентните органи относно заплахи за насилие, основаващи се на расови, етнически, религиозни, полови или други причини, които са им направили впечатление.

92. От друга страна, медиите могат да представят балансиран (или положителен) образ на различните групи в обществото и да спомагат за разширяването на културата на толерантност и диалог. Извън случаите, предвидени в закона и като се спазват разпоредбите на ЕКПЧ, никоя група в обществото не може да бъде дискриминирана относно упражняването на правото на сдружаване, което в условията на новата медийна екосистема включва и сдружаването в мрежата.

93. Трябва да се обръща особено внимание на защитата на достойнството, сигурността и

личния живот на децата. Съдържанието, което ги засяга, може да стане източник на вредоносно поведение както в настоящия момент, така и в бъдеще. Затова не трябва да има траен или постоянен достъп до сведения относно съдържание, отнасящо се до децата или създадено от тях самите, което застрашава достойнството им, сигурността или личния им живот или въобще ги прави уязвими сега или в по-късен етап от живота им.

94. Риск от вреда може да възникне вследствие на широк обем от различни съдържания и поведения в мрежата. Съдържание, което е предназначено само за възрастни, трябва ясно да се разграничава като такова, за да се улесни превръщането му в недостъпно за децата. Защитата на децата не трябва да засяга тяхната свобода на изразяване и правото им да търсят и да получават информация. Медиите могат да съдействат за създаването на безопасни пространства (заградени зони), както и на други средства, улесняващи достъпа до уебсайтове и до съдържание, подходящо за децата. Те могат да участват в разработването и в доброволното използване на етикети и маркирания, на които може да се има доверие, както и във формирането на умения у децата, родителите и учителите, за да могат да разбират по-добре и да се справят със съдържание и поведение, което поражда риск от вреда.

95. Колективните пространства за обмен онлайн, приложенията за проследяване, дори търсачките и технологиите за изработване на персонални характеристики (профили) могат да улеснят обезпокояването, тормоза, сплашването и дебненето в новата медийна екосистема. Жените стават често жертви на тези форми на злоупотреба, които могат да доведат до физическо (вкл. сексуално) посегателство и насилие, представлящи неприемливи форми на неравенство между половете. Трябва да се обърне внимание на възможното неправомерно използване на технологиите по отношение на представители на малцинствата.

96. В посочените по-горе случаи отговорът ще зависи от обстоятелствата, вкл. от характера и обхвата на дейността или услугата, за която става въпрос, както и от собствените редакционни процеси на участника. Степенуваният подход ще вземе предвид възможностите на съответните субекти (например тези, които управляват колективни пространства за обмен в мрежата или които предлагат търсачки, приложения за направляване или за изграждане на персонални характеристики и технологии) да се справят с или да намалят цитираните рискове. Съответните заинтересовани участници могат да бъдат насърчени да изследват заедно възможността за премахване или изтриване на съдържание в подходящи случаи до толкова, до колкото подобно действие не е несъвместимо с основното право на свобода на изразяване, вкл. последиците от него (логирания, регистрирания и обработени данни), в рамките на разумно кратко време. По-големите технически възможности носят със себе си и по-големи отговорности. Би било от полза саморегулирането да се допълни с подготовка (например разширяване на познанията относно межкултурния диалог) и с обмена на добри или коригиращи практики, натрупани в различни сектори на дейност на новата медийна екосистема.

Показатели

Реклама

97. Свободата на изразяване се прилага също и относно търговската и политическата реклама, телевизионния пазар и спонсорството. Ограниченията в тази насока са допустими само в рамките на условията по чл.10 на ЕКПЧ. Подобни ограничения може да бъдат необходими за защита на потребителите, подрастващите, общественото здраве или демократичните процеси.

98. Възможностите за разпространение на реклами, които нарушават нормите, които се намесват грубо в личния живот или са скрита реклама са по-големи в новата медийна екосистема, отколкото когато и да било преди. Това изисква повишена отговорност на медийните участници. Новата обстановка може да налага саморегулиране, съвместно регулиране и в някои случаи – регулиране.

D. Списък с актове на Съвета на Европа, които имат значение по темата (някои от цитираните препоръки са преведени на български език и са достъпни на сайта на МТИТС <http://www.mtitc.government.bg/page.php?category=453>, други могат да бъдат намерени на сайта на Съвета на Европа <http://www.coe.int>)

Конвенции и договори на Съвета на Европа в областта на медиите

- Convention on Information and Legal Co-operation concerning "Information Society Services" (ETS No. 180, 2001)
- European Convention on the Legal Protection of Services based on, or consisting of, Conditional Access (ETS No. 178, 2000)
- European Convention on Transfrontier Television (ETS No. 132, 1989) and the Protocol amending the European Convention on Transfrontier Television (ETS No. 171, 1998)
- European Convention relating to questions on Copyright Law and Neighbouring Rights in the Framework of Transfrontier Broadcasting by Satellite (ETS No. 153, 1994)
- European Agreement concerning Programme Exchanges by means of Television Films (ETS No. 27, 1958)
- European Agreement on the Protection of Television Broadcasts (ETS No. 34, 1960)
- European Agreement for the Prevention of Broadcasts transmitted from Stations outside National Territories (ETS No. 53, 1965)

Други конвенции, които съдържат норми, отнасящи се до медиите

- Convention on Cybercrime (ETS No. 185, 2001) and Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, concerning the criminalisation of acts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems (ETS No. 189, 2003)
- Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108, 1981) and Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, regarding supervisory authorities and transborder data flows (ETS No. 181, 2001)
- Framework Convention for the Protection of National Minorities (ETS No. 157, 1995)
- European Charter for Regional or Minority Languages (ETS No. 148, 1992)

Комитет на министрите

2010

- Recommendation [CM/Rec\(2010\)13](#) on the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data in the context of profiling
- Declaration on the management of the Internet protocol address resources in the public interest (29 September 2010)
- Declaration on network neutrality (29 September 2010)
- Declaration on the Digital Agenda for Europe (29 September 2010)
- Declaration on enhanced participation of member states in Internet governance matters – Governmental Advisory Committee (GAC) of the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) (26 May 2010)
- Declaration on measures to promote the respect of Article 10 of the European Convention on Human Rights (13 January 2010)

2009

- Recommendation [CM/Rec\(2009\)5](#) on measures to protect children against harmful content and behaviour and to promote their active participation in the new information and communications environment
- Declaration on the role of community media in promoting social cohesion and intercultural dialogue (11 February 2009)

2008

- Recommendation [CM/Rec\(2008\)6](#) on measures to promote the respect for freedom of expression and information with regard to Internet filters
- Declaration on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector (26 March 2008)
- Declaration on protecting the dignity, security and privacy of children on the Internet (20 February 2008)
- Declaration on the allocation and management of the digital dividend and the public interest (20 February 2008)

2007

- Recommendation [CM/Rec\(2007\)16](#) on measures to promote the public service value of the Internet
- Recommendation [CM/Rec\(2007\)15](#) on measures concerning media coverage of election campaigns
- Recommendation [CM/Rec\(2007\)11](#) on promoting freedom of expression and information in the new information and communications environment
- Recommendation Rec(2007)3 on the remit of public service media in the information society
- Recommendation Rec(2007)2 on media pluralism and diversity of media content
- Guidelines on protecting freedom of expression and information in times of crisis (26 September 2007)
- Declaration on the protection and promotion of investigative journalism (26 September 2007)
- Declaration on protecting the role of the media in democracy in the context of media concentration (31 January 2007)

2006

- Recommendation [Rec\(2006\)12](#) on empowering children in the new information and communications environment
- Recommendation [Rec\(2006\)3](#) on the UNESCO Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions
- Declaration on the guarantee of the independence of public service broadcasting in the member states (27 September 2006)

2005

- Declaration on human rights and the rule of law in the Information Society (13 May 2005)
- Declaration on freedom of expression and information in the media in the context of the fight against terrorism (2 March 2005)

2004

- Recommendation [Rec\(2004\)16](#) of the Committee of Ministers to member states on the right of reply in the new media environment
- Declaration on freedom of political debate in the media (12 February 2004)

2003

- Recommendation [Rec\(2003\)13](#) on the provision of information through the media in relation to criminal proceedings
- Recommendation [Rec\(2003\)9](#) on measures to promote the democratic and social contribution of digital broadcasting
- Declaration on the provision of information through the media in relation to criminal proceedings (10 July 2003)

- Declaration on freedom of communication on the Internet (28 May 2003)
  - Political message to the World Summit on the Information Society (WSIS) (19 June 2003)
- 2002
- Recommendation [Rec\(2002\)7](#) on measures to enhance the protection of the neighbouring rights of broadcasting organisations
  - Recommendation [Rec\(2002\)2](#) on access to official documents
- 2001
- Recommendation [Rec\(2001\)8](#) on self-regulation concerning cyber content (self-regulation and user protection against illegal or harmful content on new communications and information services)
  - Recommendation [Rec\(2001\)7](#) on measures to protect copyright and neighbouring rights and combat piracy, especially in the digital environment
- 2000
- Recommendation [Rec\(2000\)23](#) on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector
  - Recommendation [Rec\(2000\)7](#) on the right of journalists not to disclose their sources of information
  - Declaration on cultural diversity (7 December 2000)
- 1999
- Recommendation [Rec\(99\)15](#) on measures concerning media coverage of election campaigns
  - Recommendation [Rec\(99\)14](#) on universal community service concerning new communication and information services
  - Recommendation [Rec\(99\)5](#) for the protection of privacy on the Internet
  - Recommendation [Rec\(99\)1](#) on measures to promote media pluralism
  - Declaration on the exploitation of protected radio and television productions held in the archives of broadcasting organisations (9 September 1999)
  - Declaration on a European policy for new information technologies (7 May 1999)
- 1997
- Recommendation [Rec\(97\)21](#) on the media and the promotion of a culture of tolerance
  - Recommendation [Rec\(97\)20](#) on "hate speech"
  - Recommendation [Rec\(97\)19](#) on the portrayal of violence in the electronic media
- 1996
- Recommendation [Rec\(96\)10](#) on the guarantee of the independence of public service broadcasting
  - Recommendation [Rec\(96\)4](#) on the protection of journalists in situations of conflict and tension
  - Declaration on the protection of journalists in situations of conflict and tension (3 May 1996)
- 1995
- Recommendation [Rec\(95\)13](#) concerning problems of criminal procedural law connected with information technology
  - Recommendation [Rec\(95\)1](#) on measures against sound and audio-visual piracy
- 1994
- Recommendation [Rec\(94\)13](#) on measures to promote media transparency

- Recommendation [Rec\(94\)3](#) on the promotion of education and awareness in the area of copyright and neighbouring rights concerning creativity

- Declaration on neighbouring rights (17 February 1994)

1993

- Recommendation [Rec\(93\)5](#) containing principles aimed at promoting the distribution and broadcasting of audiovisual works originated in countries or regions with a low audiovisual output or a limited geographic or linguistic coverage on the European television markets

1992

- Resolution [Res\(92\)70](#) on establishing a European Audiovisual Observatory

- Recommendation [Rec\(92\)19](#) on video games with a racist content

- Recommendation [Rec\(92\)15](#) concerning teaching, research and training in the field of law and information technology

1991

- Recommendation [Rec\(91\)14](#) on the legal protection of encrypted television services

- Recommendation [Rec\(91\)5](#) on the right to short reporting on major events where exclusive rights for their television broadcast have been acquired in a transfrontier context

1990

- Recommendation [Rec\(90\)11](#) on principles relating to copyright law questions in the field of reprography

- Recommendation [Rec\(90\)10](#) on cinema for children and adolescents

1989

- Recommendation [Rec\(89\)7](#) concerning principles on the distribution of videograms having a violent, brutal or pornographic content

1988

- Resolution [Res\(88\)15](#) setting up a European support fund for the co-production and distribution of creative cinematographic and audiovisual works ("Eurimages")

- Recommendation [Rec\(88\)2](#) on measures to combat piracy in the field of copyright and neighbouring rights

- Recommendation [Rec\(88\)1](#) on sound and audiovisual private copying

1987

- Recommendation [Rec\(87\)7](#) on film distribution in Europe

1986

- Recommendation [Rec\(86\)14](#) on the drawing up of strategies to combat smoking, alcohol and drug dependence in co-operation with opinion-makers and the media

- Recommendation [Rec\(86\)9](#) on copyright and cultural policy

- Recommendation [Rec\(86\)3](#) on the promotion of audiovisual production in Europe

- Recommendation [Rec\(86\)2](#) on principles relating to copyright law questions in the field of television t by satellite and cable

1985

- Recommendation [Rec\(85\)8](#) on the conservation of the European film heritage

- Recommendation [Rec\(85\)6](#) on aid for artistic creation

1984

- Recommendation [Rec\(84\)22](#) on the use of satellite capacity for television and sound radio

- Recommendation [Rec\(84\)17](#) on equality between women and men in the media

- Recommendation [Rec\(84\)3](#) on principles on television advertising

1982

- Declaration on the freedom of expression and information (29 April 1982)

1981

- Recommendation [Rec\(81\)19](#) on the access to information held by public authorities

1980

- Recommendation [Rec\(80\)1](#) on sport and television

1979

- Recommendation [Rec\(79\)1](#) concerning consumer education of adults and consumer information

1974

- Resolution [Res\(74\)43](#) on press concentrations
- Resolution [Res\(74\)26](#) on the right of reply – Position of the individual in relation to the press

1970

- Resolution [Res\(70\)19](#) on educational and cultural uses of radio and television in Europe and the relations in this respect between public authorities and broadcasting organisations

1967

- Resolution [Res\(67\)13](#) on the press and the protection of youth

1961

- Resolution [Res\(61\)23](#) on the exchange of television programmes

ПАСЕ

- Recommendation 1950 (2011) "The protection of journalists' sources"
- Recommendation 1897 (2010) "Respect for media freedom"
- Recommendation 1882 (2009) "The promotion of Internet and online media services appropriate for minors"
- Recommendation 1878 (2009) "The funding of public service broadcasting"
- Recommendation 1855 (2009) "The regulation of audiovisual media services"
- Resolution 1636 and Recommendation 1848 (2008) "Indicators for media in a democracy"
- Recommendation 1836 (2008) "Realising the full potential of e-learning for education and training"
- Resolution 1577 and Recommendation 1814 (2007) "Towards decriminalisation of defamation"
- Recommendation 1805 (2007) "Blasphemy, religious insults and hate speech against persons on grounds of their religion"
- Resolution 1557 and Recommendation 1799 (2007) "The image of women in advertising"
- Recommendation 1789 (2007) "Professional education and training of journalists"
- Resolution 1535 and Recommendation 1783 (2007) "Threats to the lives and freedom of expression of journalists"
- Recommendation 1773 (2006) "The 2003 guidelines on the use of minority languages in the broadcast media and the Council of Europe standards: need to enhance co-operation and synergy with the OSCE"
- Recommendation 1768 (2006) "The image of asylum seekers, migrants and refugees in the media"
- Resolution 1510 (2006) "Freedom of expression and respect for religious beliefs"

- Recommendation 1706 (2005) "Media and terrorism"
- Resolution 1438 and Recommendation 1702 (2005) "Freedom of the press and the working conditions of journalists in conflict zones"
- Resolution 1387 (2004) "Monopolisation of the electronic media and possible abuse of power in Italy"
- Recommendation 1641 (2004) "Public service broadcasting"
- Recommendation 1589 (2003) "Freedom of expression in the media in Europe"
- Resolution 1313 (2003) "Cultural co-operation between Europe and the south Mediterranean countries"
- Recommendation 1586 (2002) "The digital divide and education"
- Recommendation 1555 (2002) "The image of women in the media"
- Recommendation 1543 (2001) "Racism and xenophobia in cyberspace"
- Recommendation 1506 (2001) "Freedom of expression and information in the media in Europe"
- Recommendation 1466 (2000) "Media education"
- Recommendation 1407 (1999) "Media and democratic culture"
- Resolution 1191 (1999) "The information society and a digital world"
- Resolution 1165 (1998) "The right to privacy"
- Resolution 1142 (1997) "Parliaments and the media"
- Recommendation 1332 (1997) "The scientific and technical aspects of the new information and communications technologies"
- Resolution 1120 (1997) "The impact of the new communication and information technologies on democracy"
- Recommendation 1314 (1997) "New technologies and employment"
- Recommendation 1277 (1995) "Migrants, ethnic minorities and media"
- Recommendation 1276 (1995) "The power of the visual image"
- Recommendation 1265 (1995) "Enlargement and European cultural co-operation"
- Recommendation 1228 (1994) "Cable networks and local television stations: their importance for Greater Europe"
- Recommendation 1216 (1993) "European cultural co-operation"
- Resolution 1003 and Recommendation 1215 (1993) "The ethics of journalism"
- Recommendation 1147 (1991) "Parliamentary responsibility for the democratic reform of broadcasting"
- Resolution 957 (1991) "The situation of local radio in Europe"
- Resolution 956 (1991) "Transfer of technology to countries of Central and Eastern Europe"
- Recommendation 1136 (1990) "A European policy on alcohol"
- Recommendation 1122 (1990) "The revival of the countryside by means of information technology"
- Resolution 937 (1990) "Telecommunications: the implications for Europe"
- Recommendation 1110 (1989) "Distance teaching"
- Recommendation 1098 (1989) "East-West audiovisual co-operation"
- Recommendation 1096 (1989) "European Convention on Transfrontier Television"
- Recommendation 1077 (1988) "Access to transfrontier audiovisual media during election campaigns"
- Recommendation 1067 (1987) "The cultural dimension of broadcasting in Europe"

- Recommendation 1059 (1987) "The economics of culture"
- Recommendation 1047 (1986) "The dangers of boxing"
- Recommendation 1043 (1986) "Europe's linguistic and literary heritage"
- Recommendation 1037 (1986) "Data protection and freedom of information"
- Resolution 848 (1985) "Privacy of sound and individual freedom of musical choice"
- Recommendation 1011 (1985) "The situation of professional dance in Europe"
- Recommendation 996 (1984) "Council of Europe work relating to the media"
- Resolution 820 (1984) "Relations of national parliaments with the media"
- Recommendation 963 (1983) "Cultural and educational means of reducing violence"
- Recommendation 952 (1982) "International means to protect freedom of expression by regulating commercial advertising"
- Recommendation 926 (1981) "Questions raised by cable and television and by direct satellite broadcasts"
- Recommendation 862 (1979) "Cinema and the state"
- Recommendation 834 (1978) "Threats to the freedom of the press and television"
- Recommendation 815 (1977) "Freedom of expression and the role of the writer in Europe"
- Recommendation 749 (1975) "European broadcasting"
- Recommendation 748 (1975) "The role and management of national broadcasting"
- Recommendation 747 (1975) "Press concentrations"
- Recommendation 582 (1970) "Mass communication media and human rights"
- Resolution 428 (1970) "Declaration on mass communication media and human rights"

Конференции на министрите на Съвета на Европа

- 1st Council of Europe Conference of Ministers responsible for Media and New Communication Services
- (28 and 29 May 2009, Reykjavik, Iceland)
- A new notion of media?
- 7th European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Kyiv, Ukraine, 10 and 11 March 2005)
- Integration and diversity: the new frontiers of European media and communication policy
- 6th European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Cracow, Poland, 15 and 16 June 2000)
- A media policy for tomorrow
- 5th European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Thessaloniki, Greece, 11 and 12 December 1997)
- The Information Society: a challenge for Europe
- 4th European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Prague, Czech Republic, 7 and 8 December 1994)
- The media in a democratic society
- 3rd European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Nicosia, Cyprus, 9 and 10 October 1991)
- Which way forward for Europe's media in the 1990s?
- 2nd European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Stockholm, Sweden, 23 and 24 November 1988)

- European Mass Media Policy in an international context
- 1st European Ministerial Conference on Mass Media Policy
- (Vienna, Austria, 9 and 10 December 1986)
- The future of television in Europe